

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egység szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
--	--	---

Az állami iskola fölavatása.

Arra a munkára, amely 1904 június havában a sümegei elemi népiskola államosítása ügyében megindult, a múlt vasárnap tették föl a koronát. Ekkor szentelték föl az állami elemi iskolának új házát, a városnak ezt a diszes, emeletes épületét, amelynek a vármegyében eddig nincs párja.

Evvel az ünneppel nyugvópontra tért az önzetlen, buzgó munkásság s ebben a fényes épületben az állami jelleg alatt folyik az a kulturális szép és nagy munka, amely e város gyermekeit az elemi oktatás áldásaiban részesíti.

Az iskola az államé. De aki azt hinné, hogy evvel ez az iskola kiszakadt Sümege társadalmából s megszűnt a városnak intézménye lenni: nagyon csalódnék. Ez az iskola Sümege lakosságának gyermekeit öleli nap-nap után ölébe, e város népének legdrágább kincseit, szívéből leszakadt magzatait fogadja napról napra, hogy szülői szeretettel, gondnal és óriás felelősséggel nevelje emberré s előkészítse az élet súlyos küzdelmére. A különbség csak az, hogy most az állam hatalmas karja támogatja a tanítói kart, megadva neki mindazokat az eszközöket, amelyekre szüksége van, azelőtt pedig a város szűkös anyagi helyzete miatt az iskola megfelelő támogatására és fejlesztésére gondolni is alig lehetett.

Ismétlem: az iskola az állam címét viseli, az állam birtoka, de annál a hivatásnál fogva, amelyete város és közéletében és közmívelődésében elfoglal, e város társadalmának intézménye ez.

Azért erős a hitem és meggyőződése, hogy Sümege nek derék, minden jó iránt fogékony társadalmá továbbra is szívébe zárja ezt a drága kincset: állami elemi iskoláját. Berzeviczy Albert mondotta az ezredéves ünnepen elmondott szép beszédében: »Az iskolának nemcsak az állam erejére, hanem a társadalom szeretetére is szüksége van.«

Ez a szeretet számtalanszor megnyilatkozott a múltban, ezt a szeretetet kérem én a sümegei állami elemi iskola számára a jövőre is. Kérem a várostól, mint erkölcsi testülettől, a városnak minden törvényes hatóságától, valamennyi egyesületétől és minden egyes polgárától. Ismerve pedig e város társadalmának lelkületét, biztosan tudom, hogy szeretetét és párt-

fogását nem vonja meg tőle a jövőben sem. Sőt ennek a szeretetnek még fokozódását várom. Mert az a misszió, amelyet ez az intézet betölt, egyre szélesebb körű, a város népének mívelődését átfogóbb és mélyebben munkálóbb lesz, mivel az állam ereje fejleszti ezt az iskolát és hivatásának betöltésére egyre alkalmasabbá és képesebbé teszi. Így az iskola mindig mélyebbre ereszti gyökereit e város társadalmába.

A társadalom szeretetét kérem erkölcsi és anyagi szempontból egyaránt. Ez a társadalom szeresse szívéből ezt az iskoláját s ebbeli szeretetét mutassa meg akkép, hogy a tanítói kart a gyermekek nevelésében odaadón támogatja; mutassa meg azáltal, hogy a tanítói kart avval az igazi becsüléssel körvezi, amelyet oly magasztos, de oly nehéz hivatásának betöltésével méltán megérdemel.

De mutassa meg szeretetét azáltal is, hogy ennek az iskolának szegény gyermekeit anyagilag támogatja továbbra is. Ezt annál inkább megteheti, mert az állam a maga közintézetének minden eszközt rendelkezésére bocsát, a társadalomra csakis az a föladat vár, — szép és magasztos föladat! — amelyet tőle az emberszeretet kíván.

Itt azután főképpen a helybeli pénzintézetekhez és társadalmi jótékony egyesületekhez fordulunk. Mint a múltban cselekedtek, mikor még az iskola fenntartója a város volt, hasonlóképpen a jövőben is fogadják szeretetükbe és kegyes jótékonyágukba az iskola szegényeit, segítve őket ingyen könyvekkel, meleg ruhával és lábbelivel.

A társadalomnak az iskola iránt tanúsítandó meleg szeretete és pártfogása még csak fokozza azután a tanítói kar pályaszeretét és buzgalmát, mert a társadalom erkölcsi megbecsülése és az iskola iránt megnyilatkozó szeretete erőt, kitartást ad, lelkesedést gyűjt keblükben.

A múlt vasárnap lefolyt ünnep tanúságtétele volt a társadalom eme szeretetének is és ez záloga a jövőnek.

Ezek után lássuk az iskola avató ünnep lefolyását.

Az avató ünnep.

Sümege városának közönsége élénk érdeklődést tanúsított az iskola fölavatása iránt. Ez az érdeklődés városunk közmívelődésének felejthetetlen ünnepévé emelte ezt a korszakos napot.

Maga a tanítói kar a gondnokság elnökének és két kiküldött tagjának, Krisztinkovich Józsefnek és Sümegei Tivadarnak buzgó támogatásával szeretettel és lelkesedéssel dolgozott az ünnep sikerén.

Sajnos, a hirtelen öszre változott idő nem engedte meg, hogy künn a szabadban tartsák az ünnepet. Bele kellett szorítkozni a épület főtermébe, amely természetesen az érdeklődő közönségnek nagyon csekély részét fogadhatta be, a tanulók közül is csupán az V. VI. osztályoknak jutott hely.

A tanítói kar szebbik fele, a hölgyek szombaton majd egész nap a terem díszítésével foglalkoztak. Tündér ujjai és finom izlésük valóban ünnepies díszbe öltöztette a tágas helyiséget. Zöld lombok, virágfüzerek, cimerek és zászlók vonták be a falakat, kedves, megkapó képet nyújtva a szemlélőnek.

Magán az épületen hatalmas nemzeti lobogó jelentette az ünnepet.

A szent mise.

Másnap reggel fél nyolckor templomba vonultak a tanulók, mert a későbbi nagy misén el nem értek volna.

Kilenc óra előtt az iskola udvarán gyülekezett a közönség. A város valamennyi hatósága és egyesülete nagy számban volt képviselve. Ezeket megelőzve már megjelent a vármegye népoktatásának vezetője, *Ruzsicska Kálmán* dr. kir. tanácsos tanfelügyelő, aki *Tóth János* vallás-és közoktatásügyi miniszteri államtitkár is a tőle nyert távirati felhívás következtében képviselte. Nagy érdeklődéssel szemlélte meg az épület termét és berendezését.

Kilenc óra előtt az V. és VI. fiú és leányosztályok az ifjuság egyházi és nemzeti lobogója alatt megindultak a 9 órai nagy misére. Utánuk a kir. tanfelügyelő, a gondnokság, a város képviselőtestülete, a többi hivatalok és egyesületek képviselői.

A sümegei esperesi kerület tanítókörét *Gaál Péter* káptalanfai tanító, elnök, a keszthely-szent gróti esp. ker. tanítókörét *Nyers Imre* zalaszántói tanító, elnök és *Pozsogár Gyula* zalavégi tanító, a csabrendeki állami iskolát *Farkas Sándor* igazgató és *Csepreghy Gábor* tanító, a mihályfai iskolát *Lugmayer Ferenc* igazgató és neje képviselték az ünnepen. *Murai Lajos* keszthelyi igazgató táviratban fejezte ki jó kívánságait az új épület felavatása alkalmából.

A tanuló sereg a kórusba vonult föl, ahol a mise alatt *Pap József* kántor és állami tanító, vezetésével szép egyházi énekeket adtak elő. A szent misét *Horváth Mihály* káplán, az iskola hitoktatója énekelte.

A ház egyházi megáldása.

Mise után a tanulók serege visszavonult az iskolába. A polgári leányiskola és az állami leányiskola udvarán kettős sorfalat alkotva, ott állottak a helybeli állami reálisiskola, az áll. segített polgári leányiskola és az ünneplő állami elemi népiskola növendékei. Ezek sorfala között vezette az egyházi megáldást végző *Németh János* plebános a templomból jött körmenetet. Az új épület elé érve elsőben ennek virágdíszel ékített tágas kapuját áldotta meg, azután a nagyobb tanulóktól és a közönségtől kísérvé előbb az ünnep termét, azután az épület többi helyiségeit szentelte föl. A termék megszentelése után visszatért az ünnep termébe, amelyet a közönség szorongásig megtöltött, bár

a megjelentek csekély része férhető csak be.

A plébános azután közvetlen, a lélek mélyéből fakadó szép beszédet intézett az ünneplőkhez. A római történelmből vett érdekes példákhoz, különösen a vallás erkölcsös és a hazafias nevelés nemzetfenntartó nagy fontosságát fejtette s ama reménynek adott kifejezést, hogy az épületben mindig uralkodó lesz az Isten, király, haza magasztos eszméje s ez eszmék hódolatában neveli a tanítói kar mind a jelenben, mind a jövőben a rábizott gyermekeket.

Az érdekes beszéddel az egyházi áldás befejezést nyert. Következett

a világi ünnep.

Ezt a tanulók csinos *Üdvözlő dala* nyitotta meg. Dallamát *Pap József* szerlette, ő is tanította be és vezette az alkalmi darabot.

Erre az ünnepet *Lukovich Gábor dr.*, a gondnokság elnöke a következő tartalmas, szép, nagy figyelemmel hallgatott beszéddel nyitotta meg:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A sümegi állami elemi iskolák épületének felavatási ünnepével eljutottunk egy igen hosszú út és fáradságos munka befejezéséhez. Ez a munka habár csak parány, csak kis porszemis nemzeti művelődésünkre nézve, mégis ennek megvalósítása nagy örömmel tölti be egész valónkat, szívünkben és lelünkben a legmélyebb hála érzete fakad mindazok iránt, kik ez iskola létrejöttét bármiben és bármilyen módon is elősegítették.

Ez az iskola, melyet ma állami kezelésbe adunk, mértőföld mutatója elemi oktatásunk fejlődésének és előhaladásának s nekem, mint az iskola gondnoksági elnökének jutott az a megtisztelő feladat, hogy erről nagy vonásokban megemlékezzem.

Ezelőtt 30 évvel az akkori, 1897-ben pedig a jelenlegi veszprémi megyés püspök úr öccsellenciájával alapos reménykedésekre jogosító tárgyalások indultak meg az iránt, hogy Sümegen internátussal egybekötött leánynevelő intézet létesíthessék, amely magába foglalta volna az elemi oktatáson kívül a kiseduvás ügyét is. Ez azonban egyrészt az erők széthúzása és széttagoltsága, másrészt pedig egyéb körülmények bekövetkezése folytán, tizenkét évi hosszúságú és meddő tárgyalás után, a város áldozatkészsége dacára is mindnyájunk sajnálatára és mondhatom mély fájdalomra meghiusult, megsemmisült.

E szép tervezés, amely nemcsak Sümeg és vidékének, hanem az egész megye leánynevelésére is oly döntő fontosságú tényező leendett volna, — megdőlt után az akkori közoktatásügyi kormány méltányolva a városnak iskoláira hozott s erejét meghaladó áldozatkészségét és nyomasztó anyagi helyzetét, ajánlatot tett a tárgyalások további folytatására. A város közönsége látva és tudva, hogy iskoláit sem a kor kívánalmához mérten, sem pedig a tanulók számára folytonos emelkedésével arányosan fejleszteni éppen iskoláira hozott nagy áldozatai miatt nem képes, örömmel ragadta meg az alkalmat és a közoktatásügyi kormánnyal megegyezése juttva, létesítette ezt az iskolát, melynek felavatását ma ünnepeljük.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Az iskola a nemzet életében nagy célokat szolgál és nemes hivatást tölt be; mert az iskola nemcsak az embert kezeli, de kezeli a szívet, a lelket, az elmét; kezeli a vallást, az erkölcsöt, a jellemet, a hazafiságot; kezeli a jószágot, kezeli az erényt. Tehát az iskola hivatása és célja magasztos, eszményi, minden szépet és jót felölel és magába zár. Az iskola az a rugó, amely a nemzet életterejét működésben tartja és fokozza, mert hiszen látjuk, hogy a művelt nemzetek egymással versenyre kelve igyekeznek, hogy minél magasabb szellemi színvóra emelkedjenek, tudva, hogy a kulturális állam jövője nemcsak nyers erejétől és gazdagságától, hanem annak szellemi potenciájától, szellemi fejlődésétől és előhaladásától függ; mert a nemzet ereje művelődésével kapcsolatos viszonyban áll és a nemzet jövőjének főbiztosítékát a szellemi mű-

velődés képezi, melynek alapjai az elemi oktatásban rakatnak le.

Az elemi oktatást illetőleg örömmel tapasztaljuk, hogy a társadalomnak iránta való érdeklődése növekedőben van s ez minden alkalommal meg is nyilvánul, azért mert a társadalom itt ismerte fel, hogy az iskola nemzeti ügy, annak előmozdítása nemzeti cél, nemzeti érdek. És hogy ez így van, emellett bizonyít az is, hogy valamennyi kulturregysület működése abban kulminál, hogy a népiskolákban kell erejüket összpontosítani és hogy itt kell a döntő csatát megnyerniök.

Ezekből kifolyólag az elemi népiskolák nagy és nehéz kötelemeik vannak a társadalom iránt; mert hiszen első sorban a társadalom számára nevel és tanít, de viszont a társadalom is érezze át az iskolai intézmények fontosságát a maguk egész teljességében és buzgó odaadással támogatásában. Oltás gyermekeik lelkébe és szívébe az iskola iránti szeretetet és tisztelget, ami által a tanítók és a tanúgy barátainak munkáját nemcsak megkönnyítik, de egyszersmind hazafias kötelmet is teljesítenek.

Mélyen t. ünneplő közönség! Beszédem elején röviden jeleztem, hogy mi volt az indító oka annak, hogy régi r. kat. elemi népiskolánk az állami iskola jellegét vette föl. Azonban nagy tévedés volna azt hinni, hogy iskolánk e változás által akár külső akár belső vallásos értékéből csak egy parányit is veszített volna. Ezeket a falakat ezentul is a szent kereszt tündöklő fénye fogja beragyogni, a gyermekek ezentul is vallásérvökös nevelésben részesülnek, e megszentelt iskola ezentul is az istenfélelem, az emberszeretet, az igazi kultúra, a hazafiság és hazaszeretet temploma leend.

Mélyen t. ünneplő közönség! Most pedig, mielőtt beszédemet befejezném, a legbensőbb hála érzésével eltelve mondom köszönetet *Apponyi Albert* gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter és *Tóth János* államtitkár önmagméltságaiknak, kik iskolánk létesítésére iránt oly atyai jószággal és szeretettel viselkedtek és gondoskodtak.

Hálás köszönet és elismerés illeti meg *Eitner Zsigmond* országgyűlési képviselő urat, aki iskolánk sorsát mindig szíven viselve odaadó buzgalommal hathatós pártfogásába vette és jóindulatú támogatásában részesítette.

Az iskolagondnokság nevében mély tisztelettel üdvözlöm *Ruzsicska Kálmán dr.* kir. tanácsos tanfelügyelő urat nagyméltóságú *Tóth János* vallás- és közoktatásügyi államtitkár úr képviseletében és mélyszéges hála adok kifejezést, mert ő nemcsak hivatalos kötelemeiből kifolyó buzgósággal, hanem ezenkívül is soha meg nem hálálható melegséggel és szeretettel karolta föl iskoláink minden ügyét és dolgát. Végtelen örömmünkre szolgál, ha mi is a hála, a köszönet és elismerés szerény, de hervadhatatlan virágait fűzhetjük ahhoz a hála bérköz, mely működését mindenkor kíséri.

Köszönetet mondom a kir. államépítészeti hivatalnak egybuzgó fáradozásaiért és az építőmestereknek, akik mindnyájunk meglepedésére valóban szép és impozáns épületet emeltek.

Tartozó kötelességemet teljesítem akkor, midőn hála köszönetet mondom Sümeg város közönségének, amely soha semmi áldozattól sem riadt vissza, ha iskolái fejlesztéséről és jólétéről volt szó; mert minden egyebet nélkülözve, úgyszólván összes jövedelmeit iskolái segélyezésére és fenntartására fordította és fordítja.

Forró köszönetet mondom mindazoknak, akik e mű megvalósításához bármilyen módon is hozzájárulni szívesek voltak.

Midőn felkérem a nagyszájos kir. tanfelügyelő urat, hogy ez iskolát állami kezelésbe átvenni szíveskedjék, szívem és lelkem egész melegével azt kívánom és óhajtom, hogy az iskola azt a nemes, szép és magasztos célt és hivatást, melyre alkotva lett, hiven betölthesse és hogy az Isten és

szeretett hazánk hűséges szolgálatában az idők végtelenéig működhesse.

A kulturának igaz szeretetétől áthatott szép beszéd lelkes éljenzést váltott ki a közönségből.

Ruzsicska Kálmán dr. kir. tanácsos tanfelügyelő beszédének elmondása előtt *Tóth János* államtitkár képviseletével nyert megbízatásához képest lelkes szavakban üdvözölte az ünneplő közönséget s arra kérte Istent, hogy Sümeg társadalmának hazafias és nemes kulturális örökségeiből áradjon a szellemi és anyagi boldogulás sok áldása Sümeg minden lakójára s az apák emlékeit és erényét hiven ápoló késő nemzedékekre.

E lelkes szavakra a közönség szívből fakadt meleg óvációval üntetett *Tóth János* államtitkár mellett, aki a sümegi népiszkola államosításával örökre beírta nevét Sümeg kulturájának történetébe s a diszes épületben örök emléket állított magának városunkban. Utána a kir. tanfelügyelő a következő beszédet mondotta:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Mint ahogy a bűvár a tenger mélyéről az igaz gyöngyök kincsével érkezik felszínre: a nemes emberi és társadalmi erényeknek épp oly becses szákmányával tér vissza az, ki leszáll a magyar kulturpolitika mélyenjáró szántásába, melyből a ma egyháziilag megszentelt és társadalmilag felavatott sümegi állami elemi iskolák intézményének termése lengeti felénk gazdag kalászeit.

Nem ok nélkül hozom kölcsönhatásba a magyar kulturpolitika irányelveinek és a társadalmi erényeknek vonatkozásait: mert hiszen ez a szép és monumentális épület örök időkre szóló tanúsága marad a közoktatási kormány, a hatóságok és Sümeg társadalmi együttes, lelkes, lankadást nem ismerő s minden szívnek lángját teltre gyúlasztó buzgalmának.

Nem lehet feladatomban e percben, hogy a sümegi elemi iskolák államosításának és a vele járó szervezésnek közel négy esztendőjét, a sümegi felsőnépiszkola polgári leányiskoláira fejlesztésének és a sümegi kiseduvás védelem államosításának együttes akciójába beleillesztve, számok és intézkedések tételes sorrendjében méltassam mindazt, ami egyrészt Sümeg halhatatlan emlékü fiának, *Ramassetter Vincének* példátlan áldozatokban megnyilvánult emberszeretetéhez, hön szeretett községe iránti rajongásához, másrészt pedig Sümeg közönségének a maga kulturális intézményeiért való lángolásához fűződik.

Ramassetter Vince nagy szíve hidalta át a régi idők jámbor óhajlását Sümeg kulturájának reneszánszával.

De az is bizonyos, hogy ez áthidalás hatalmas ivének csak Sümeg kulturális értéke lehetett biztos s nemes terhe alatt soha nem remegő pillére.

Szinte fájó szívvel állok ellen a kísértésnek, hogy tovább fűzzem hasonlatomat; csak-hogy tartozni vélek e szép ünnep történeti hűségének, hogy ezuttal a sümegi állami elemi iskolák kulturális fontosságát illesszem abba a keretbe, melyből ez a szép iskolához, mindnyájunk öröme, Sümeg örök diszére s a magyar közművelődés dicsőségére kiemelkedett.

Úgy hiszem, mélyen tisztelt ünneplő közönség, hogy minden szívet, melynek ebben az iskolában és iskolaházban része volt, ugyanaz az érzés mozgató, mely Sümeg érdekeltiségének államosítási iránti kérvényét kíséror, 1904 évi november hó elsején a miniszter úrhoz tett 3388 számú jelentésem megokolásának volt vezércsillaga.

... Az eddig folytatott tárgyalásokból ismeretes lévén Nagyméltóságod előtt a város nyomasztó helyzete, egyben pedig kulturális buzgalma, mellyel szellemi és társadalmi boldogulást biztosító intézményeit nemcsak fenntartani, de a kor és törvény színvonaláig is fejleszteni óhajlja: részéről legmelegebben ajánlom a sümegi népoktatási tanintézetek sorsát excellenciád atyai szívének kegyes és jószájos elhatározásába. Ajánlom nemcsak a helyi viszonyok égető igényeihez képest, de ama nagy jelentőségénél fogva is, melyet Sümeg nagyközség oktatásügyének

jellendülésével, e határszéli vármegye magyarságának hatalmas védővonalában, a magyar faj szellemi felsőbbbségét izmosító többi zalavármegyei városok: Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely, Tapolca, Zalaszentgrót, Csáktornya és Alsóladva szövetségében — méltóan képviselni fog.

Ime, mélyen tisztelt ünneplő közönség, ebben a néhány rövid sorban van leszögezve az a két nagyfontosságú érdek, melybe a sümegi elemi iskolák államosításának számai fonódnak.

Már a reáliskola, felső leányiskola és kisdedovó nagy és gazdag örökségével is velejárt az a szintén igen nagy társadalmi kötelesség, hogy ezek az iskolák és intézmények a kor és törvény színvonaláig fejlesszenek.

Az elemi iskolák fenntartásának a népiszkolai alaptörvények rendelkezéseiben gyökerező s a sümegi érdekeltséget már a régi keretben is legnyomasztóbban terhelő járulmányai azonban még a régi állapot orvoslására sem lehettek elégségesek.

Személyi és dologi fejlesztésre pedig az adott viszonyok között gondolni sem lehetett.

Igen érthető tehát, ha Sümeg város társadalmában ebben a válságos helyzetben örömmel ragadta meg azt az áldó kezét, mely az 1904. évi 34.045. számú leirat kegyes biztatásával új fényt vetett a kulturális buzgósága s erőinek csekély volta közt lerokkadásig kimerült közönség reménytelen útjaira.

És ez a fény ki nem aludt mindaddig, míg Sümeg népoktatásügye méltó helyét nem foglalta el annak a vármegyének kulturális szervezetében, amely vármegye egykor a Balatontól Légrádig nyúló harcfrontban egyik legerősebb védővára volt a magyarságnak s a magyar hazának.

E dicső harcok apoteozisa Zrinyi Miklós csáktornyai emlékoszlopáról négy szóban ragyog felénk: *Ne bántsd a magyart!*

Csakhogyné mélyen tisztelt ünneplő közönség, fajunk sérthetlenségét ma már nem véres harcok, de a magyarságnak minden hazánkban élő nemzetiség feletti gazdasági, kulturális és erkölcsi felsőbbbsége biztosíthatja.

»Ha majd a magyar faj kulturája és gazdasági ereje — mondta a múzeumok és könyvtárak országos tanácsának elnöke 1909. évi nagyenyedi közgyűlésükön — ennek a magyar földnek társadalmi egyensúlyában a nélkülözhetetlenség értékének súlyát jelenti, akkor a magyar állami lét minden belső veszedelemtől megszabaduland.»

Vagy amint Széchenyi István gróf oktat bennünket: a magyar fajt a bukástól megmenteni és nagy, dicső, hatalmas nemzetét tenni csak felsőbbbség által vagy sehogy sem lehet!

Igenis mélyen tisztelt ünneplő közönség, a munka, erkölcs és önértelme felsőbbbségével, melynek át kell hatnia egyéni, társadalmi és hivatalos életünk minden rétegét: szokásainkban, kedélyünkben, jellemünkben, tudományunkban, irodalmunkban, költészetünkben, művészetünkben s nemzetünk szent hagyományaihoz való törhetetlen ragaszkodásunkban.

A nemzeti létünket vagy enyészettünket eldöntő faji és szellemi felsőbbbségnek alapját már az elemi iskolában kell elvetnünk, ösztöneit már itt kell felkeltetnünk gyermekeink szívében; ebben a szent csarnokban, melyet Németh János sümegi róm. kat. lelkész szentszéki úrnak s a községi iskolaszék buzgó elnöke áldott meg ma szép és meghatározó szertartások közt, amiért én neki legbensőbb köszönetemet fejezem ki.

Megáldotta — hitem szerint — abban a meggyőződésben, hogy a magyar népiszkolának a magyar oktatásügy nagy szervezetében betöltendő fontos hivatását nem mindig a jelleg, de az iskola szelleme dönti el.

A kövek tömegét csak az Isten félelmének, a lángoló honszerelemnek, a tiszta erkölcsnek és nemes emberszeretnek eszményei avatják fel a tudás, boldogság és földi megnyugvás templomává.

És itt a sümegi állami elemi iskola tanterületéhez fordulok szeretetteljes intelemmel. Önkhöz tisztelt hölgyeim és uraim,

kik e templomban Isten és a szülők felelősségteljes helyettesei.

Az önök lelkiismeretére van bízva a szülői szív legnagyobb földi öröme és büszkesége. Önök fejtik meg naponta a nevelői hivatásnak, a pedagógiai példának azt a nagy csudáját, hogyan tudja egy ember, egy rövid életben, szerény körben, a maga hivatásának szeretetével száz ezer szívből kifakasztani az élet ideáljainak első ragyogását; hogyan válik a jó tanító dicsőségére önmagának, áldására a társadalomnak.

Az önök multja után teljesen meg vagyok arról győződve, hogy az önök példás életével, tudásukkal és kitartó törekvésükkel magas színvonalig kifejlesztendő sümegi állami elemi iskolák belső világából mindenki megfogja érteni, miszerint önök Kisfaludy Sándor »bűszke és nemes fészkeben töltöttek be nagy nemzeti hivatást.

Itt az ő fészkeben, hol négy év előtt Szegedy Róza emlékének örökre feledhetetlen ünnepe alkalmából az én ihletett lelkem is úgy érezte, hogy Sümegen minden gyermek még a romokból is azt tanulja, hogy a hajdani sziklaszilárd, hatalmas királyi vár az idő és harcok nagy viszontagságai következtében enyészettnek indulhatott, de a magyar kultúra szeretetének, a magyar agy erejének, a nyelvében, érzésében, művelődésében egységes Magyarország utáni igaz törekvésnek és nemes rajongásnak kialakulnia, laukadnia soha, de soha nem szabad!

Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Midőn a sümegi állami elemi iskolákat a mai egyházi és társadalmi felavatás záróünnepségével, most már valamennyi személyi és dologi viszonyában közvetlen felügyeletembe átveszem, tartozom a multnak azzal a kijelentéssel, hogy a sümegi államosítás aktái az én szívem előtt soha lezárva nem lesznek.

Nem bürokratikus akták ezek, mélyen tisztelt ünneplő közönség, hanem örök okmányai annak a valóban csodás és lángoló rajongásnak, mellyel Eitner Zsigmond országgyűlési képviselő és Lukonich Gábor dr. állami iskolai gondnoksági elnök úr a sümegi szellemi és anyagi boldogulásán szüggnek.

Nem tudom, nem bírom pálmámat megosztani köztük; de ha visszatérek mindenre, amit ők ez iskoláért tettek, küzdöttek, fáradoztak és áldoztak: úgy érzem, hogy nemcsak a magyar tanfelügyelő, de a magyar ember is soha el nem muló hállával telik el irántuk.

Kérem Isten áldását e szép iskolaházra, mely a szobrok és szent sírok közelségében örökké emlékeztessen mindenkit arra, hogy az a város, melynek ily hűségű fiait és derék társadalmát van, fényalakjaiban megfoghatkozni nem fog — soha! . . .

Ez a beszéd, amelybe Ruzsicska magasan szárnyaló lelkét, nemes idealizmusát és szívének a nemzeti kultúráért rajongó hevületét teljesen beleöntötte, ragyogó emléke lesz az ünnepnek. A közönség odaadta magát a beszéd megkapó hálásának s végül zajos tapsban és éljenekben fejezte ki elismerését. Ebben a tapsban és éljenzésben egyszersmind ott volt a rokonérzés legmelegebb hállája és köszönete is Ruzsicska Kálmán dr. személye iránt.

A tanfelügyelő beszéde alatt érkezett Tóth János államtitkárnak Eitner Zsigmond országgyűlési képviselőhöz intézett következő sürgönye:

Eitner Zsigmond képviselő úrnak, Sümeg.

Az iskolai ünnepélyre öszinte sajnálatomra nem mehetek. Kérlek, add át Sümeg község hazafias közönségének meghívásáért hálás köszönetemet és legmelegebb üdvözlésemet.

Tóth államtitkár.

Az ünneplő közönség a távirat felolvasása után hosszas, meleg tüntetésben részeltette a népszerű államtitkárt.

Most Hajós István tanító vezetésével az V. VI. fiú- és leányosztály tanulói énekelték Beleznay Antalnak *Áldd meg Isten e hazát* című dalát. A kettős hangon előadott dal kedves, megkapó pontja volt az ünnepnek.

Bánfi Alajos igazgató szólott ezután az ünneplőkhoz. Beszédének súlypontja az iskola nevelői hivatásának fejlettsége volt. Tárgyról tárgyra haladva vázolta, hogy az értelem fejlesztése mellett hogyan fejleszti a tanítói kar a gyermekek kedélyét, akaratát, jellemét. A maga és a tanítói kar részéről is mély hállját fejezte ki mindazoknak, akik az iskola létesítésében fáradoztak, majd szent fogadalmat tett, hogy a tanítói kar nehéz, de legszebb polgári hivatását mindenkor igazi idealizmussal, teljes kötelességtudással és lankadatlan buzgalommal teljesíti.

Az emelt, érzéssel teli hangon előadott lelkes szavak élénk éljenzést keltettek.

Rózsa Béla V. osztályú fiú mondott ezután beszédet, utána Darnay Iduska IV. osztályú leányka szavalta Matolcsynak fohász-szerű imáját, mind a kettő a magyarok Istenének áldását kérve az új intézetre. A kedves gyermekek csinosan előadott köszönő és hála szavai után a felejthetetlen szép ünnep a *Himnusz* eléneklésével véget ért.

Utána számos érdeklődő megszemlélte az épületet, bejárva mind a földszint, mind az emelet termeit.

A társas ebéd.

Az ünnepet déli 1 órakor a Kisfaludy kasszinóban társas ebéd követte. Az asztalfőn ott ült Ruzsicska Kálmán dr., vármegyei tanfelügyelője, Lukonich Gábor dr., a gondnokság elnöke, Eitner Zsigmond országgyűlési képviselő, Darnay Kajetánné, a vöröskereszt egyesület elnöke, Polgár József közjegyző, Németh János plébános, a helybeli hivatalok és egyesületek, a környékbeli iskolák küldöttei. Az ebéd a szebbnél-szebb felköszöntőtől füzerezve pompás hangulatban folyt le.

Az első felköszöntőt Lukonich Gábor dr. mondta, lelkes beszédben élve Apponyi Albert gróf minisztert és Tóth János államtitkárt. Beszéde végén indítványozta, hogy nekik az ünneplő közönség üdvözlő táviratot küldjön. A közönség viharos éljenzéssel fogadta az indítványt. A táviratok így szólnak:

Nagyméltóságú Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak

Budapesten.

A sümegi állami elemi iskolák főlavató ünnepén egybegyűlt közönség a legmélyebb tisztelettel üdvözlő nagyméltóságodat és soha le nem róható hállját és köszönetét nyilvánítja nagyméltóságodnak.

A gondnokság nevében:

Lukonich Gábor dr. elnök.

Nagyméltóságú Tóth János államtitkár úrnak

Budapesten.

A sümegi állami elemi iskolák egyházi megáldásán és társadalmi felavatásán egybegyűlt s excellenciád távolmaradásán legmélyebb sajnálatát kifejező ünneplő közönség örök hállját fejezi ki nagyméltóságodnak az államosítás ügyében tanúsított nemes érdeklődéséért, mely Kisfaludy Sándor városának késő nemzedékeiben is ápolni fogja a magyar kultúra diadalába vetett hitet és bizalmat.

A gondnokság nevében:

Lukonich Gábor dr. elnök.

Polgár József közjegyző Ruzsicska Kálmán dr. kir. tanfelügyelőre, Ruzsicska dr. pedig Eitner Zsigmond és Lukonich Gábor drra, majd Németh János plébánosra, Krisztinkovich József Eitner Zsigmondra és Lukonich Gábor drra, Fürst János dr. a tanítói karra, Bánfi Alajos Sümeg közönségére ürtette poharát. Eitner Zsigmond különösen meleg szavakban ismertette azt a megbecsülhetetlen igaz jó akaratot, amelyet Tóth államtitkár Sümeg népnevelő intézeteinek fejlesztésében tanúsított, ennek az alig ecsetelhető kiváló jóindulatnak és Sümeg áldozatkész közönségének köszönhetjük, hogy ma állami kisdedovóval, államilag segített polg. leányiskolával és a ma főlavatót gyönyörű állami elemi népiszkolával dicsekedhetünk. Poharát erre a két nagy tényezőre: Tóth János államtitkár és Sümeg közönségére ürtette. Meg-megújuló zajos tetszést és éljenzést kellett képviselőnk

lósztja, amelynek hatását még nagyban fokozta, hogy magáról szerényen minden érdemet elhárítani iparkodott.

Süveg János járásbíró a tanítónőket, Németh János plébános a vendégeket, Krisztinkovich József Bánfi igazgatót, Nyers Imre a keszthely-szentgróti esp. kerület tanítókérenek elnöke Süveg városát, Fürst János dr. Darnay Kajetánnét élette.

Az ebéd folyamán Batthyány Pál gróftól, vármegyénk főispánjától a következő távirat érkezett:

Lukonich Gábor dr. gondnoksági elnök úrnak Sümegben.

Halaszthatatlan elfoglaltságom miatt végtelen sajnálatomra szép ünnepélyükön jelen nem lehetek. Kérem szívből fakadó üdvözlétemet tolmácsolni az ünneplő közönségnek.

Batthyány Pál gróf főispán.

A táviratra az ünneplő közönség nevében Lukonich Gábor dr., a gondnokság elnöke a következő sürgőnnyel felelt:

Batthyány Pál gróf főispán úrnak Zalaegerszegen.

Az ünneplő közönség méltóságod távollétét felette sajnálja s kedves megemlékezését szívből köszöni.

Négy és öt óra között megtörtént az asztalbontás. A társaság egy része távozott, a többiek cigányzene és nóta szó mellett sokáig együtt mulattak.

*

Lélekemelő szép nap volt. Méltó ahhoz a küzdelemhez, amely az állami népiskolát megeremeltette és méltó ahhoz a hivatáshoz, amelyet ez az iskola betölt. A hivatalos körök és a társadalom szeretettel vett részt az ünnepen. Tanújele ez annak a becsülésnek, amellyel ma már a népiskola nagy nemzeti és emberi célját elismerik.

Ennek a megállapításával referádánk véget ért. Evvel lapunkban is lezárjuk a népiskola államosításának ügyét, amelyet lapunk is odaadó buzgalommal támogatott s nem egyszer a megfeneklés szirtjén átemelni segített. De mielőtt végképpen búcsút vennénk városunk közmivelődésének e nagy jelentőségű, korszakos kérdéséről, zárópontul ideiktatjuk lapunk 1907. évi 44. számának az iskola államosítását mellátó vezércikkéből a végső szavakat:

Ezer hála és köszönet mindazoknak, akik városunknak ezt az intézetet megszerezték és kulturájának nagyobb méretű és intenzívebb hatásait biztosították.

Hála és köszönet Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternek, a magyar nemzeti élet és közmivelődés e nélkülözhetetlen vezérének.

Hála és köszönet Tóth János államtitkárnak és Halász Ferenc miniszteri tanácsosnak, akik a nemeskeblű miniszter intenciói szerint a kérdést oly gyorsan diadalra vezették.

Hála és köszönet Ruzsicska Kálmán dr. kir. tanácsos tanfelügyelőnek, aki lelkenek ismert nemes érzéseivel állt mellénk, karolta föl meleg szeretettel fontos ügyünket s vele érdemeinek koszorújába ismét hervadhatatlan babérlevelet szerzett.

És ezer hála és köszönet a mi szűkebb hazánk nemes férfainak is.

Hála és köszönet első sorban Eitner Zsigmondnak, kerületünk országgyűlési képviselőjének. Kerületének legkisebb érdekét is szíven viseli és önzetlen odaadással karolja föl. Hogyne karolta volna föl nemes buzgalommal és energiával szülővárosának e rendkívül nagyfontosságú ügyét. Hatalmas közbenjárásának döntő súlya és oroszlan része van abban, hogy a nehéz kérdés oly gyors, oly sikeres és oly páratlanul kedvező megoldást nyert.

Hála és köszönet Lukonich Gábor dr-nak, az államosító bizottság elnökének. Szülővárosára iránti rajongó szeretettel munkált közre, hogy elemi iskolánk az eddigi stagnációból kiemelve az állam vezető kezével a fejlődés biztos révébe jutott.

Hála és köszönet a képviselőtestület és az államosító bizottság összes tagjainak.

E férfiak aranybetűkkel vésték bele neveket Sümeg évkönyveibe. Fényes érdemeik soha el nem mulnak, örökké élnek s áldva őrzik, tisztelettel emlegetik majd a késő utódok is.

Legyenek áldottak!

És legyen áldott az a fényes ház, amelyet városunk népnevelésének templomává az egyház fölszentelt, a társadalom fölavatott.

Batthyány Tivadar gróf, a képviselőház alelnöke a következő, Eitner Zsigmondhoz intézett levélben mondott köszönetet azért az üdvözlő táviratért, amelyet az október 16-án tartott sümegi népgyűlés küldött neki:

Kedves Barátom!

A zalaszentgróti választókerület függetlenségi polgársága f. hó 16-án Sümegben, az önálló magyar nemzeti bank ügyében tartott népgyűlésén kegyes volt rólam megemlékezni és engem távirati üdvözléssel megtisztelni. Engedd meg kérlek, hogy a népgyűlés által engem ért eme kitüntetésért neked, mint a népgyűlés elnökének, legmelegebben érzett hálámát és köszönetemet tolmácsolhassam. Azokban a nehéz küzdelmekben, amelyeket az ország gazdasági felszabadítása érdekében vívunk, legnagyobb erősségünk az ország minden részéből megnyilatkozó népakarat, amely mindenütt a mi álláspontunkat, a mi követelésünket erősíti, támogatja. E megnyilatkozások bizonyítják, hogy Magyarország polgárságának óriási többsége velünk együtt az ország anyagi megerősödését, a nép kenyérkereseti viszonyainak megjavítását, gazdasági önállóságunkban látja egyedül elérhetőnek. Amidőn ez örömmel konstátálom, ha van módod rá, kérlek közöld a Sümegben megtartott népgyűlésen jelen volt tisztelt polgártársaimmal együttérzemet s azon ígéretet, hogy továbbra is az ország, a magyar állam, a magyar nép javára fogok küzdeni, az ország gazdasági önállóságának és gazdasági függetlenítésének jegyében.

Baráti üdvözléssel

Lajtafalun, 1909 okt. 27.

készséges híved

Batthyány Tivadar.

A társadalom és a magyar nyelv.

Mióta Magyarország élhet az államiság eszközeivel, azóta a magyar társadalom óriási káros hibába esett. Ez a hiba nem új, nem a mi megfigyelésünk; gyakran panaszkodtak már kormányférfiak a törvényhozásban, publicisták a maguk töprengéseiben. Ez a hiba az, hogy a társadalom minden feladatát lehetőleg le akar gördíteni a maga válláról és áthárítani az államra. Pedig az állam a maga konkrét valóságában, főleg magyarországi tarka népalakulataival nem tehet mindent és vannak dolgok, amelyeket nem is szabad cselekednie.

Igazat kell adnunk teljesen Wlassics Gyulának, aki a Múzeumok és könyvtárak szövetségének tartott közgyűlésén a magyar kultúra hódító erejének követelte a győzelmet. A magyar állam területén, ugymond, nem ismer más jogos politikát, mint magyar nemzeti politikát. Az irredentizmus nem politika, hanem hazaárulás. A nemzeti politikának csak egy eszközét nem teheti magáévá, az erőszakosságot.

Éppen a magyar társadalom feladata az erőszakosság helyett a béke szeretetével hódítani.

Amikor a magyar jogok érzése megerősödött, követelése korszellemmé vált: a társadalom megérezte ezt és megkezdte expanzív terjeszkedését. A múlt század

első felében, akkor, amikor sokkal erősebb kulturával kellett harcot vívnia. Nem is erősebb kulturával, hanem egyenesen az óriással a vékonycsontú gyermeknek.

Egész sereg tudósunk, művésznök, birtokos családunk, tekintélyes polgárunk átvedlése a tanúsága annak, hogy a magyar társadalom akkor hiven és okosan teljesítette kötelességét.

Ne szidalmazással, ne türelmetlenséggel, ne fejbeveréssel akarjuk ezt elérni; de ennek alkalmazása ép oly fonák, mint teljes ellenkezője, a tudvarias meghunyászkodás, amely lehet aféle elbizakodás is, hogy szükségtelen bármit tennünk, meg a magyarosítás magától is. Pedig bizony fennakad az, ha megelégszünk pusztán az iskola tanításával. Ennek gyakorlati sikere csak addig terjed, amíg az iskolában magyarul tanult növendék közéleti állásra pályázik. Éppen azért marad félsikerű vagy sikertelen is a megfeszített munka a családokban; mert a nők legnagyobb részét nem pályáztatva köztisztviselőkre, nem is érzik többé szükségét a magyar nyelv erősebb használatának, sőt talán ellenséges behatások folytán mellőzik is.

Azért kell résen lennie a társadalomnak és tovább vinni künn a közéletben a magyar kultúra zászlaját. Szeretettel, türelemmel, de eréllyel is. Azaz egy alkalmat el nem engedve, egyetlen sérelmet el nem viselve.

A magyar nyelvet az egyesületi életben társalgó nyelvvé kell tenni mindenütt, ahol magyarok vannak. Ma pedig akárhányszor tanui vagyunk annak, hogy a hivatalos érintkezés befejezése után megszűnik a magyar nyelv szerepe; idegen nyelven társalog mindenki, mert egy vagy két nagysáknak vagy méltóságának jobban esik, ha idegen nyelven csevegnek. Ezt az uzust ki kell küszöbölünk.

A kereskedésekben ugyancsak ezt az elvet kell érvényesítenünk.

Rá kell nyomnunk a magyar nyelv előbbségének és a nemzeti léleknek bélyegét minden mulatságra, jótékony akcióra. Mulatságok útján már nem egy katonatiszt tanult meg magyarul s vált egyenesen magyarrá. Amikor odáig jutottunk, hogy sajnálattal vallja be az idegen ajkú ember, hogy még nem tanult meg magyarul, nem szabad örökre meghagyni ebben a sajnálatban, hanem alkalmat kell neki adni arra, hogy többször érintkezhessen magyarokkal és kezdetleges gügyögésében lelkesedve kell nógatni, támogatni. Ez a legszebb, leghasznosabb vendégszeretet.

Szerbiában, Romániában nem igen történhetné meg az, hogy valaki ne érezze a nemzeti nyelv megtanulásának szükségességét. Ellenben nálunk akárhány családapa vagy családanya jár a társaságba s követeli gyermekeitől és az idegenektől, hogy vele idegen nyelven beszéljenek, mert nem érzették vele soha annak szükségét, hogy magyarul tudjon. Hiszen vannak, akik saját ambíciójukból is megtanulják; de a legtöbb ember, mint tudjuk, nem tud tanulni bizonyos erkölcsi presszió nélkül. Fejtsd ki ezt az erkölcsi pressziót a magyar társadalom, akkor nem kell neki jajgatnia s az állam gyöngeségét vádolnia, ha a magyarosítás ügye csak lassú lépésekkel halad előre.

A társadalmi közömbösségnek köszönhetjük az idegen termékek beözönlését. Idegen árucikk, idegen irodalom, idegen művészet még selejtes fajtáiban is kedveltebb nálunk a honi termékénél. Himnuszunk zengünk mindenben az idegen földnek; a magunk földjét és népét pedig nem törekszünk kellőleg megismerni, becsülni. Így képtelenek vagyunk aztán hibáinkat is nyesegetni. Legkevésbé a magunkét, azt, hogy a nemzeti kultúra terjesztésére oly kevés szellemi és anyagi erőt áldozunk. Lépjen sorompóba az egész társadalom, de fölfegyverkezve a modern műveltség minden eszközével. Ezzel aztán nemcsak hogy imponálni tud, de mindenesetre nagyobb hazafíú kötelességet teljesítene, mint a huncut a német rikogatásával, a Gotterhalte szidásával, amikor otthon német ne-

velőnt tart, osztrák fürdőbe jár, brünni posztót visel és Bécsbe jár mulatni. Azt hiszik, mernének velünk kikötni az osztrákok, ha nem ismernék a magyar társadalom ebbeli gyöngességét? És merne felénk rugdosni mindenféle nemzetiségi frakció, ha méltóságos, erős elvű, egységes magyar társadalmat látna maga előtt?

H I R E K.

Lapunk mai száma 8 oldalra terjed.

— **Tisztelgés.** A zalaegerszegi impozáns függetlenségi nagygyűlés után a zalaszentlőrinci Olvasó kör és Ifjúsági Dalszövetség tisztelgett városunk nagynevű képviselőjénél: Eitner Zsigmondnál. A küldöttséget Hegedűs A. Elek vezette a képviselő elé. Hegedűs üdvözölvén a képviselőt, mint a kör disztagját, köszönetet mondott a lelkes képviselőnek, aki jóindulatú támogatásáról a kört biztosította. Hegedűs lelkesedő hévvel mondta: „Örömnapija van ma a körnek, s százszorta nagyobb az örömünk, mert a nemzet gazdasági függetlenségéért vívott titáni harcban ott látja a legelső közt a zalai kurucot: Eitner Zsigmond képviselő urat. (Hosszantartó éljenzés.) Nagy a mi örömünk, hogy vezérünket, vezetőnket üdvözölhetjük. Fogadjá tehát, nagyságos képviselő úr nagyra becsültünk kifejezését mai személyes tisztelgésünk alkalmával s kérjük, hogy lobogtassa a nemzeti trikólórt oly biztos kézzel, mint a multban, mert a zászlónak ragyogni, a hazafiúi lelkesedésnek lobogni kell. Nagyságos disztag úr! Legyen a mai tisztelgésünk egy porzemnyi megnyilvánulása a mi körünk szeretetének, de egy husz milliónyi nemzet hő kívánságából nyer tápot a mi érzelmünk, amidőn lelkesedésünket ily szerény formában nyilvánítjuk. A mi szeretetünk és ragaszkodásunk elenyésző csekély a magyar nép millióinak tüzes lelkesedése mellett, de nagy a mi büszkeségünk, hogy Zalavármegye ily kitűnő harcosát disztagul tisztelhetjük. Köszönjük nagyságos képviselő úr szíves türelmét s irántuk tanúsított jóindulatát s fogadjá mindnyájunk üdvözlésében magyar szívünk tüntető lelkesedését. (Hosszantartó éljenzés.) Hegedűs beszéde után Eitner képviselő mondott köszönetet. Nem vagyok — úgy mond — hiú ember, a kitünteléseket meg éppen nem hajhászom, de az önkéntes bizalmában az én közéleti szereplésemet látom megjutalmazva. Majd hosszabb beszédben válaszolva biztosítja a tisztelgőket tanteríthetatlanságáról, mondván: »Higgyék el, igen tisztelt taglárnsaim, bennem csalódnai nem fognak, mert becsülettel akarom megjárni azt az utat, melyre ráléptem s melyen haladok. Tartsák meg lelkesedülsüket s vigyék hírül az ígét s üdvözlétemet csendes otthonukba.« Zajos felkiáltások s éljenzés mellett fejezte be beszédét s a küldöttség percekig éljenzte a köztisztelgetnek örvendő képviselőt, a kör disztagját.

— **Halottak napja.** A helybeli állami reáliskola ez évben is megtartja kegyeletos ünnepét kint a temetőben Kiszfaludy Sándor és Ramassetter Vince sírjánál. Mind a két helyen Horváth Endre dr. tanár mond beszédet.

— **Kinevezés.** A király Hettvey Jánost, a soproni 18-ik honvédegyalgezered hadnagyát főhadnaggyá nevezte ki.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hertelendy Zsigmondot a szanki (Pest m.) állami elemi iskola tanítójává nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Glück Rezső dr. sümei rabbi eljegyezte Révész Lenkét Veszprémből.

— **Tanítógyűlés.** A sümei köre öszi rendes közgyűlését f. hó 27-én tartotta Sümegen az állami elemi iskola épületében. A plébánia templomban tartott szent mise után Szentirmay Böske dabrönci tanítónő egyes tanítással ismer-tette a mágnességet a VI. osztályú tanulókkal. Ezután a gyűlés tagjai az épület dísztermébe vonultak, ahol először Szanyi Ferenc egyházi elnök üdvözölte a megjelenteket,

majd Gatl Péter világi elnök, aki hosszabb megnyitójában különösen a folytonos önképzést köthette kartársai lelkére. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után a világi elnök részletesen beszámolt a lefolyt fél év mozzanatairól. A jelentést a gyűlés helyesléssel fogadta. Tóth Rezső bazi tanító érdekes, a gyakorlati élet tapasztalataiból merített felolvasást tartott a hitelszövetkezetek felállításáról. A gyűlés mind a két előadónak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A kör, vagyona 397 K 59 f., a Gondviselés nevű segítő alapba 108 K-t fizettek a tagok. A jövő gyűlés Sümegen lesz, ezen Polter József gyepükajáni tanító a feminizmusról főolvasást, Zob Böske sümei áll. tanítónő pedig gyakorlati tanítást tart. Új tagokul Hajdu Róza megyeri tanítónő és Rózsa Károly sümei állami tanító léptek be. Több kisebb jelentőségű indítvány elfogadása után a gyűlés az elnökök éhétéssel befejezést nyert. Utána a lovótársulat helyiségében kedélyes társas ebéd volt.

Az O. P. I. E. zalaegerszegi köre október 25-én tartotta rendes közgyűlését Sümegen, a polgári leányiskola egyik termében. Ká-szonyi Mihály, a zalaegerszegi polg. leányis-kola igazgatója, a kör elnöke megnyitójában rámutatott a polgári iskolának azokra a fontos kérdéseire, amelyek napirenden vannak, beszámolt a középponti választmány gyűlé-séről, míg a nagygyűlés lefolyását Redl Gusztáv tapolcai igazgató ismertette. A gyűlés keretében Földes Miklós nagykanizsai polg. isk. tanár *A polgári iskola és az állami ok-tatás* címén felolvasást tartott, amelyen fő-ként nemzeti szempontból az oktatás álla-mosítását sürgette. A gyűlés erősen ítélte különösen a felekezeti oktatást elítélő han-got, végül a felolvasónak nagy figyelemmel hallgatott érdekes felolvasásért köszönetét fejezte ki. A gyűlés többi tárgya folyó ügyek intézése volt. Új tagul belépett Felician Vit-torka sümei polg. iskolai tanítónő.

— **Csak egy szál virágot a tüdőbe-tegeknek.** Ez hallatszik holnap ezer meg ezer ajkról, mert egész országban az irgalom filléreit gyűjtik a szegénysorsú tüdőbetegeknek. Az irgalmasságnak munkájából a mi várnegyünk is kivessi részét s már megindult a gyűjtés munkája. Az egyesület adako-zásra való felhívásában ezeket mondja: Szá-zával kopog ajtónkon az utolsó remény. Szá-zával sereglenek ajtónk elé a tüdőbetegek és esdeklésük megindító. Bányadt, vértelen ajkukon az életért való sóvárgás tör ki ful-dokolva, szivettépően. Közöttük több gyermek-kegaldott apák, anyák kériek, segítsük, gyógytassuk szanatóriumunkban. S mi csak úgy tudjuk a halál jegyesének ezt a kérel-mét teljesíteni, ha — mint a multban — ezer meg ezer jószív ajánlja föl a halottak napja alkalmával a maga virágszálat a sze-génysorsú tüdőbetegek megmentésére. Az ir-galom adományait elsősorban arra használ-juk föl, hogy minél több szegénysorsú tüdő-beteget ingyen gyógytassunk már meglevő szanatóriumunkban, részben arra, hogy az or-szágból levő három tüdőbeteget rendelő inté-zetünket fenntartsuk, részben arra, hogy az új szanatórium építési alapját növeljük. Ha minden síron egy virágszállal kevesebb lesz, e minden síron egy mécsessel kevesebb ég, e hiányzó virágszállal, mécsvilágból pislog föl egy halódó lélek és árnyék, özvegyek bá-natkönyvei ekként örmökönyvekké válnak. Azért kéri bizó hittel minden nemes lélek ir-galomadományát a József Kir. Herceg Sza-natórium Egyesület Budapest, VII. Akácia ucca 30. szám.

— **Vizvezeték.** A vízvezeték bizottságá-nak folyó hó 25-én tartott gyűlésén Eitner Zsigmond elnök tudatta, hogy Varga József mérnök a tervezetbe a kért pótlásokat bele-vette. A bizottság a kész terveket és köl-tiségvétést a földművelésügyi miniszterhez ter-jeszti föl jóváhagyás végett. A gyűlés folya-mán az elnök tudatta, hogy egy belga tár-saság 20 millió koronával Magyarországon vízvezeték műveket szándékozik építeni. A társaság megbízottjával máris érintkezett. Amint az ügy előre haladottabb stádiumban lesz, további tárgyalásokba bocsátkozik a

sümei vízvezeték megépítése iránt. A gyű-lés az elnök előterjesztéseit helyesléssel fo-gadta. Végül a fizetendő díjak megállapításá-ról volt szó a gyűlésen.

— **Magyar sz. Imre élete.** Lakatos Vince dr. keszthelyi főgimnáziumi tanár le-fordította Emerico Pisapia olasz kanonoknak *S. Emerico d'Ungheria* című munkáját s erre előfizetést hirdet. Az ifjúságnak is nagyon alkalmas mű szent Imre napjára, november 5-re fog megjelenni. Ara füzve 1 K, csinos kötésben 1 K 60 f. Megrendelések a fordító címére Keszthelyre küldendők.

— **A hévizi villamos vasút.** Ez a va-sút tudvalevőleg Héviz fürdőt kötné össze Keszthellyel meg a Balatonnal. A mult év-ben felvetett részvénytársasági építési terv a jegyzések csekélyége miatt dugába dől. Most a Ganz cég, a Reischl-család, a Héviz bér-lője és Keszthely városa akarja megcsinálni. Ez ügyben Nagy István városbíró a mult héten értekezletet tartott a képviselőtestület tagjaival és több közéletbeli nevezetesebb pol-gárral, hogy a tervezetet és költségvetést a Ganz cég főtitkára, Ripka Ferenc dr. ter-jesztette elő. Az értekezlet a tervezetet ál-talánosságban elfogadhatóknak tartja ezért a gyár főtitkára a beadványt benyújtja a vá-rosnál, mely 30 nap múlva kitűzi a tárgya-lásra Addig bizottság és szakemberek fog-ják az ügyet tanulmányozni. Remélhető te-hát, hogy a nyáron már villamos közleke-dés lesz a Balaton és Héviz között.

— **Halottak estéjére.** Előző években nem egyszer megtörtént, hogy a hegyről jött s az új bortól feltűzött legények garáz-dálkodtak a temető és a kálvária útjain. Trágár ordítással s más módon bántották a kegyeletos érzést. Féltő, hogy az idei ket-tős ünnepen ismét előfordulnak ezek a saj-nálatos esetek Figyelmeztetjük azért az illető hatóságot és a rendőrséget, hogy e garázdaságok megelőzéséről szigorú eljárá-rással gondoskodjék. Ezenkívül a pajkos gyerekeket is jó lesz, ha szemmel tartják, hogy a sírok gyertyáit el ne lopkodják s virágait le ne tépdessék.

— **Vörheny.** Mint értesülünk, a héten két kisdedit temettek, akik vörhenyben hal-tak meg. Kanyarós esetek is fordultak elő. Nagy baj, hogy a szűlők nem veszik komo-lyan a bajt. Orvost vagy nem, vagy későn hívatnak s a kellő ovóintézkedést meg a betegségnek bejelentését elmulasztják.

— **A hegyközségek számadásai.** A m. kir. belügyminiszter értesíti valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságot, hogy a hegyközségnek a hegyközségi gyűléstől megállapított évi költségvetése és zárószáma-dása felsőbb jóváhagyást nem igényelnek. Ha azonban valamelyik érdekelt fél a hegy-községi közgyűlés ily irányu határozatát ma-gára vagy a közérdekre nézve sérelmesnek találja, úgy az 1894. évi XII. t. c. 72. §-a értelmében a törvény 102 §-ában megne-vezett hatóságokhoz fordulhat jogorvoslat cél-jából.

— **A gyujtómonopolium.** Az osztrák pénzügyminiszter expozéjában bejelentette, hogy Magyarországon is követni fogják Ausztria példáját és behozzák a gyujtómo-nopoliumot. Az osztrák pénzügyminiszter csak egy hét múlva fogja ugyan betérjeszteni a monopoliumra vonatkozó törvényjavaslatot, de már most megjelölte annak főbb intézkedéseit. E szerint termelési és kereskedelmi mono-poliumról van szó. Az állam maga fogja előállítani és elárúsítani a gyujtót. Átmeneti-leg a termést valamely üzemtársulat venné át A fennálló gyárakat megváltják. A kicsi-ben való elárúsítást a trafikokra bizzák. A monopolium pénzügyi hasznát a miniszter 15 millió koronára taksálja, egy skatulyának 4 filléres árát véve alapul.

— **Három fiú, egy leány.** Kaposváron Sokvári Ferenc földműves felesége a huszon-öt éves Pásztai Nagy Julianna, egyszerre négy gyermekkel ajándékozta meg az urát. Az új-szülöttek közül három fiú, egy leány. Egyik fiú halva született. A három gyermek és anyjuk kitűnő egészségben van.

— **Késnek a vonatok.** A vonatok nagy késésekkel érkeznek az állomásokra. Gyakran egy órával is később. Emiatt a kello forgalom megzavarodik, a közönség boszankodik. A késésnek nemcsak a vagonok hiánya, hanem a szűk pályaudvarok is okai, amelyeken a személyzet nem tudja kellő gyorsasággal a forgalmat lebonyolítani.

— **Tifusz Nagykanizsán.** Nagykanizsán több tifusz eset lépett fel, a mi nyugtalanságot kelt a városban. Az orvosok gyűlést tartottak a védekezés megbeszélése végett.

— **Szénkénevezés.** A szüret után itt a szénkénevezés ideje. A hegyekben szerte szét kátognak már a szénkénevező gépek s lövelik ki a gyilkos folyadékot, amelyek meggyérítik a filloxera milliárdnyi számát, s ekként nagyobb életerőhöz juttatják a tőkét. A szénkénevezésre igen szép napok járnak. A talaj is éppen a legmegfelelőbb, mert nem száraz és nem nedves túlságosan. Mindenki jól teszi, ha a szénkénevezéssel siet, mert azután még két hétig nem szabad bolygatni a földet, hogy ne csökkenjen a folyadék hatása. Ha a munkálatokkal késünk, rossz idő szakadhat ránk s a bekapálás esik késsre.

— **14,343 vendég.** Ennyi vendége volt az idei nyáron a Balaton somogyi partjának, mint Somogyvármegye alispánjának most kiadott jelentésében olvasható. Ha a veszprémi és zalai partok vendégeit hozzávetőleg még hatezerre tesszük, — pedig ennél sokkal több lehetett, — akkor e számítás szerint az idén 20 ezer idegen fordult meg a balatonmenti községekben és villatelepeken. Ez a szám a balatoni fürdőhelyek gyors felvirágzásáról tanuskodik.

— **Kiss szerencsése nagy!** Miért a legnépszerűbb e 3 szó az egész országban? Vegyen egy sorsjegyet a Kiss bankházban, akkor meg fogja tudni! A Kiss bankház nagy előnyöket nyújt a közönségnek, eddig annyi milliót fizetett ki készpénzben t. vevőinek, hogy ma hazánk legnépszerűbb osztályos jegy-főelárúsi helye. Most is itt nyerték a 600,000 koronás főnyereményt, immár negyedszer! Ajánlatos tehát t. olvasóinknak, hogy tegyenek szerencsekísérletet és rendeljenek Kiss Károly és Társa bank részvénylárásánál Budapesten, Kossuth Lajos u. 13., sorsjegyet. Huzás már november 18-án.

— **A cigányügy rendezése.** Ebben a kérdésben már megmozdult az ország minden hatósága s tervek tervek után látnak napvilágot. Most Debrecenben Végh Gyula főkapitány készítette el javaslatát, amely ezt mondja: 1. Azoknak a cigányoknak, akik folytonosan csavargásban élnek és bejelentett lakásuk nincs, 7 éven aluli gyermekeik elveendőek és árvaházakban helyezendők el. Felnöttebb korukban internátusokba, vasuti, postai stb. szolgálatba adandók. 2. A kóborló cigányok lovai elkobzandók és értékesítendőek. Az így befolyt összeg szintén a cigánygyermek nevelésére fordítandó. 3. A törvényhatóságoknál a területükön tartózkodó cigányok összeírandók és nyilvántartandók. 4. Valamelyik vidéki nagyobb városban országos főfelügyelőség állítassék fel a belügyminiszter fennhatósága alatt. 5. Az országos felügyelő intézkedésére a közmunkáknál a törvényhatóságok rendes éleli cigányokat alkalmazzanak. Végül kiemeli Végh Gyula, hogy körülbelül kétszáz ezer cigány él az országban s ha ezeket sikerül fegyelmelni, munkára szoktatni, az ország értékes munkásanyagot nyer s ezzel a napszámoshiányon is segítenek.

— **Fognak a magyarok.** Ne a kivándorlásra tessék egyenesen gondolni, mert most másról is lesz szó. Bizonyos statisztika szerint Magyarországon a múlt hónapban 12460 házasságot kötöttek. Az előző év hasonló hónapjához mérten 2656-tal csökkent a házasságok száma. Ha az 1909. év hat első hónapját tekintjük, 6932-vel volt kevesebb a házasságkötések száma, mint az előző évben. A házasságkötések számának ez a csökkenése kétségtelenül összefüggésben van a megélhetésnek szörnyű és egyre szörnyűbbé váló nehézségeivel: a rossz kereseti visz-

nyokkal, a lakásinséggel és az élelmiszereknek drágaságával. Bizonyos, hogy a házasságkötések számának leszállása és az ideai nagy munkanélküliség a jövő év természetes népszaporadását fogja megakasztani. A nagy pusztítók: a halál és a kivándorlás pedig egyre ritkítják az itt élő emberek sorait. Nem kell-e tehát kétségbe esnünk ezeken a folyton rosszabbodó állapotokon? Kérde a Kaposvári Hírlap. — Persze hogy nem! Hisz az a sok egyesület megvédi a magyart. Közművelődési s többféle egyesületek alakulnak az egyke ellen. Igaz, hogy kopár gondolat és száraz, mint sziklán a fű, s mint vén ember fején a hajszál, azonkívül, hogy tréfás is ez a gondolat. Ámbár lsten tudja, lehetne eredményes is talán. Ha az lsten akarja, a kapanyél is elsül. Hanem azért mégis okosabb dolog volna, ha a kormány, akinek a figyelme mindenre kiterjed, ahelyett hogy jobbra is üt, balra is üt s mindig csak melléje üt, jobb volna mondom, ha e helyett egyenesen a szegfőjére ütne: ha a család viszonyaihoz mérten adna fi etést — persze a tisztviselőknak, mert ezek az ő hatalmában vannak.

— **A visszatetsző szaga és ize következtében** oly nehezen bevehető csukomájolaj végre jó ízű és könnyen emészthető állapotban kapható a híres »Scott-féle Emulsió«-ban, mely minden gyógyszerárban árusítatik.

— **Egy kis gyermek halála.** A csáktornyai járásban lévő Határórs községben Horváth Antal földmives feleségével együtt elment dologra. A három és fél éves kis gyermeküket az öregapára bízták. Mikor ez elment a teheneket itatni, a kis fiu a tóka mellé ment. Ez be volt ugyan kerítve, de ajtaja hiányzott. A kis fiu beleesett a tóka alá és megfuladt.

— **Megtörtént.** A cellődmölki vasut állomáson a napokban egy hizodalmas jó képű vidéki paraszt asszony kíváncsi volt testi súlyára, az automata mérlegre szabály szerint bedobta a 3 drb. 2 fillérest, hogy megtudja mennyi a súlya. A pénzt bevette az automata, de a mutató nem mozdult s nem mutatta a súlyt. Elkezdett zsörtölődni az asszony és az éppen arra haladó állomásfőnök megkérdezte az asszonyt, hogy mi a panasz a mérlegre. Mire az asszony nagy bosszusan mondta, hogy nem jó az automata, őt becsapta, mert nem mutatta meg mennyi az ő terjedelmes testének a súlya. A főnök legott próbára tette a mérleget, ráállt s bedobta a 6 fillért, mire a mérleg pontosan működött. Az asszony erre nagy szemeket meresztett és rezignálódva mondta: — Hát rá is kell a mérlegre állni?

— **Sírmécsék** fémkupakban igen célszerűek. Kapható darabja 10 fillérért Darnay Kálmán utóda Mezriczky József kereskedésében Sümegen. Ugyanott szalon fűtőszén is bármely mennyiségben kapható.

Felelős szerkesztő: **Éles Károly.**
Laptulajdonos és kiadó: **Horvát Gábor.**

Kangaró után

a legkomolyabb betegségeknek biztosan elejét veszi a **SCOTT-féle Emulsió.** Az egészség gyors visszaszerzése meglepi mindazokat, a kik először tesznek kísérletet a

SCOTT-féle EMULSIÓ-val.

A SCOTT-féle Emulsió csak annak köszönheti nagy hírnevét, hogy összes alkotórészeiben fenntartja legnagyobb fokú tisztaságát.

Nagyon megfelelő az elkényeztetett inynek és a meggyengült emésztésnek.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f
Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle »ódszer«-vel a halászt — kérésük fizetelmébe venni.

Szükségleteinket a következő kereskedőknél és iparosoknál szerezzük be:

ADORJANFERENC, fényképészeti műterme
Árpád-ucca 397 sz.

BAZSÓ SÁNDOR és FIA kovács és kocsigyártók. Árpád-u.

BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész úri és női cipők. Kossuth-ucca

BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üvegáru-kereskedése.

BÖHM PÁL kézmű-, divatáru kereskedése és vászon gyári raktára. Kossuth Lajos-u.

DARNAY KÁLMÁN utóda MEZRICZKY JÓZSEF vas- és fűszer kereskedése és gépraktára.

FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és likörgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó u.

HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca.

Id. HORVÁTH JÓZSEF úri és női cipész, Kossuth Lajos ucca. (Balasits-féle ház)

HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-ucca 454 sz.

JAKAB IMRE beszálló vendéglője. Árpád-u.

IOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca, Epstein-ház.

KELL JENŐ bérkocsitulajdonos és vendéglős. Mihályfai-ucca 82. sz.

KESZLER PÁL kocsigyártó és szobafestő. Mihályfai ucca.

KOVÁCS LAJOS férfi és női cipész üzlete. Gyógyszertár mellett.

KLAFFL LAJOS épület- és bútorasztalos. Temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-raktár.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos-ucca.

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és korcsmáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC süti üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

KOVÁCS ZSIGMOND borbély és fodrász

LÖWY NÖVÉREK női ruha varróterme Deák Ferenc ucca.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő. Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kossuth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a Kisfaludy-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth Lajos-ucca.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-ucca

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy sirkőraktár. Árpád-ucca.

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabonacsere. Flórián-tér és Árpád-ucca sarkán

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és deszkakereskedő. Rendeki-ucca.

SCHNITZLER SAROLTA kézimunka üzlete és harisnyakötődéje. Kossuth-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasuti vendéglős.

SZIJARTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és éimfcstő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az »Arany-bárány«-hoz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállalkozó. Váralja utca 35 szám. Major festő-féle ház.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán és üvegáru nagykereskedése.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kéjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a **szabd. hattyugyógyosztár** által **Majna-Frankfurt.**

Lakások, gazdasági épületek

fedésére szolgáló vizáthatlan

kátrányos fedőlemez

kátrányos pépszalagot és

kátrányt állandóan raktáron tart

és a legolcsóbban árusít

Würzburger Jakob, Sümeg.

407. sz. 1909 vhtó.

Árverési hirdetmény.

Aulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. törvényszéknek 1909 évi 4233 számú végzése következtében Barkóczy Károly sümegi ügyvéd által képviselt Csabrendeki Takarékpénztár javára 1500 K s jár erejéig 1909 évi szeptember hó 30 án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 901 kor 50 fillérre becsült következő ingóságok u. m: marhák és hordók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a sümegi kir. járásbíróóság 1909-ik évi V. 283/2 számú végzése folytán 1500 kor. tőkekövetelés, ennek 1909 évi augusztus hó 1 napjáról járó 6% kamatai, 1,5% váltódij és eddig összesen 164 kor. 45 fillérben bíróság már megállapított, költségek erejéig, Csáfordon végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1909 évi november hó 6-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitzüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltik.

Kelt Sümegen 1909 évi október hó 22 napján.

Vértessy kir. bir. vhajtó.

423. sz. 1909 vhtó.

Árverési hirdetmény.

Aulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a sümeg kir. járásbíróóságának 1909. évi Sp. I. 191/8 számú végzése következtében Dr. Havas Béla sümegi ügyvéd által képviselt Tejgazdasági vállalat részv. társaság. budapesti cég javára 827 K s jár. erejéig 1909 évi október hó 7-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 685 K-ra becsült következő ingóságok, u. m. gépek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a sümegi kir. járásbíróóság 1909-ik évi V. 302/2 számú végzése folytán 827 K tőkekövetelés, ennek 1909 évi május hó 31 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 134 K 11 fillérben bíróság megállapított költségek erejéig. Zalamihályfán

a tejszövetkezet helyiségében leendő megtartására 1909 évi november hó 9-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitzüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Sümegen, 1909 évi október hó 25. napján.

Vértessy kir. bir. vhajtó

Márkus Salamon Fia

cég ajánlja a közeledő halottak napjára nagy választéku

Sirkoszorú

raktárát a n. é. közönség b. figyelmébe.

Szőlőoltvány,

szőlővesszőről és borról nagy képes árjegyzékemet

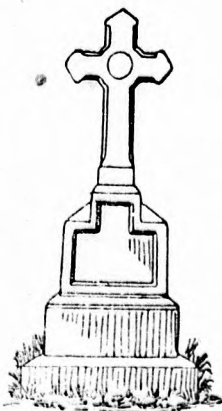
ingyen

és bérmentve küldöm meg a ki címét tudatja. Ezen könyvet még az is kérje, aki rendelni nem akar, mert ebből megtanulhatja a szőlőtelepítést s emellett sok szőlőkép van benne. Szőlőoltványokból és más egyéb európai és amerikai sima és gyökeres vesszőkből, a világhírű Delaware-ből állandóan több millió készlet eladó, olcsó ár mellett. Több ezer elismerő levél, közte több hercegi és grófi urodlomtól. Cím:

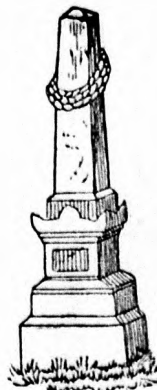
Szücs Sándor fia, szőlőtelepe,
Bihardiószeg.

Pentz Mihály

kőfaragómester Sümegen.

Dús választék mindenféle sírköben. Ugymint: márvány, gránit, szienit, labrador és porfirból. Síremlékeket, uti kereszteteket, szentháromság szobrokat, épület és minden egyéb e szakmába vágó munkákat és javításokat jutányos áron elvállal és izléses kivitelben készít.

Mindennemű
nyomtatványokat

jutányos áron és izléses kivitelben készít

Horvát Gábor
könyvnyomdája Sümegen

Mindennemű
könyvkötőmunkák

elfogadtatnak